

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemam velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 223.

V Ljubljani, v četrtek 29. septembra 1898.

Letnik XXVI

Vabilo na naročbo.

S 1. oktobrom pričenja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gld. | Četrt leta . 3 gld.

Pol leta 6 „ | Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto . 15 gld. | Četrt leta 4 gl. — kr.

Pol leta . 8 „ | Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravništvo „Slovenca“.

Kje smo?

Vsakdo, ki pazno čita naš list zadnji čas, mora priznati, da smo dosledno širili svoje trdno prepričanje, da dejanske razmere, v katerih živi naš narod, silijo njegove zastopnike, da ne podpirajo več vlade, katera jih neče priznati. Pri tej akciji smo popolnoma prezirali vse domače strankarske razmere ter se postavili na obče slovensko stališče. In mi menimo, da v takih trenutkih, ko se gre našim poslancem v državnem zboru za odločilen korak, je jedino to stališče pravo. Zato obžalujemo — polemizovati nam je zoperno — da »Narod« igra tako smešno strankarsko ulogo; danes imenuje naše zahteve po opoziciji absurdne, jutri potem pravi, da bodo šli slovenski poslanci v opozicijo, ako vlada ne ugodí njih

zahtevam, potem se zadirá v posamezne katoliško-narodne poslance, potem zopet skrajno surovo napada to celo skupino, protestuje proti temu, da se je dr. Šusteršič žrtvoval ter podal za več dnij na Dunaj, da s svojo vplivno besedo, ako sploh mogoče, pribori kaj za naš narod; čemu vse to, vprašamo, v onem hipu, ko naš narod silijo žalostne razmere, da se pokaže na Dunaju po svojih zastopnikih jedín, solidaren v svojih zahtevah. Vsaj naše stranke poslanci nočejo tirati fakijske opozicije, saj le hočejo, da vlada izvrši, kar jim je že davno obljubila. Ako pa vlada vidi Slovence celo v tem oziru razdvojene, tedaj je njena igra lahka.

Odgovornosti za to pa nikakor nočemo nositi.

O obravnavi v slov. kršč.-narodni zvezi slovenski listi ne dobimo nobenih poročil, za nas velja tajnost, za druge liste pa ne, zato omenimo tukaj, kaj pišejo o tem drugi listi.

Praška »Politik« piše: »Parlamentarni in politični položaj postaja čim dalje bolj resen, akoravno levičarji še niso storili konečnega sklepa. Vretje v slovensko-hrvatsko-rusinskem klubu, katero se mora danes vsekako vpoštevati, postane za vlado lahko prav zelo kritično, ob jednem pa preti vsled tega nadaljnjemu obstanku večine ne majhna nevarnost. Slovansko krščansko-narodna zveza, dragocen član v sestavi parlamentarne večine, je namreč voljna postaviti pred alternativo i vlado i dosedanje svoje zaveznike, naj ali pripoznajo opravičene zahteve Slovencev, Hrvatov in Rusinov ter se tudi dejansko nanje ozirajo, ali pa naj nič več v vsem in vsakem ne računajo na podporo omenjene slovanske zveze. Ta jezik je dovolj jase, da ga lahko razume vsak. Nam se zdi neverjetno, da bi se v jutranji odločilni seji

z večino glasov vsprejel predlog posl. dr. Kreka, naj izstopi zveza iz parlamentarne večine, marveč z gotovostjo se nadjamo, da prodre posredovalni predlog rusinskega poslanca Wachnianina, ki meri na to, naj se izvrševalni odbor večine pozove, da posreduje pri vladi v korist Slovencev, Hrvatov in Rusinov in zastavi vse svoje moči, da se odpravijo v dotičnih kronovinah vladajoče neznosne razmere.

Akoravno pa se navedeni predlog precej ozira na sedanji položaj desnice, se mora od te strani vendar smatrati za ultimatum, ki mora prisiliti ostale desničarske stranke, da izstopijo iz dosedanje rezerve, ki so jo kazale napram vladi, in se z vsemi močmi zavzamejo za postulate svojih zaveznikov. Vsekako pride toraj desnica na poskušnjo, ki mora dokazati, ali je večina dovolj močna, da bo res izvršila stvar, ki jo zastopa. Mogoče, da ta dogodek pripomore k temu, da se pojasni razmerje mej vlado in desnico. To bi bila seveda še najboljša stran sedanje krize...

Slovensko narodni klub (!) še tudi danes ni končal svojih posvetovanj o nasvetovanem predlogu glede secesije. Razburjenost je še mnogo večja, nego je bila včeraj, ker so se zvedele danes nove in popolno opravičene pritožbe proti postopanju vlade. Z veliko ogorčenostjo se je mej drugim vsprejela iz Gorice došla vest, da se je pri sodni obravnavi proti slovenskemu listu »Soča« izključil slovenski jezik vključ opetovanemu in energičnemu ugovarjanju zastopnika zatoženega vredništva:

»Edinost« piše: V ponedeljek se je sešla na posvetovanje »Slovanska krščansko - nar. zveza«. Po dogodkih zadnjih dnij in zlasti po sklepu krščansko-narodne stranke na Kranjskem ni mogoče

LISTEK.

Makarjev sen.

V. G. Korolenko.

To se je sanjalo bednemu Makarju, ki je gonil svojo čredo v dalnje temne gozde — onemu samemu Makarju, na katerega so, kakor je znano, zvrčali vsako nerodnost, ki je imel pri vsaki stvari nesrečo.

Njegov rojstni kraj — neznatna vasica Čalgan — ležal je skrit v neizmernem jakutskem gozdu. Očetje in dedje Makarjevi obdelali so si sredi gozda kos premrzle zemlje in, dasi jih je obkroževalo daleč na okolu drevje in grmovje, vendar niso obupali. Po obdelanem svetu so nastali plotovi, vzrasli so skednji in visli, dvignile so se tudi male ukajene kočice; naposled se je kakor znamenje pobe, dvignila proti nebu na holmcu sredi malega sela cerkvice z zvonikom.

Čalgan postal je veliko selo.

No, med tem, ko so se očetje in dedje Makarjevi mučili z gozdom, med tem ko so ga požigali z ognjem, sekali z železom, zanemarjali so sami sebe, skoro podivjali so. Ženili so se z Jakutkami, a z njimi so privzeli tudi jakutski jezik, jakutske šege in navade. Karakteristične

črtice velikega ruskega naroda so ginile in ginile. —

Bodi si, kakor že hoče, moj Makar je dobro vedel, da je pravi čalganski kmet. Tu se je rodil, tu živel, tukaj si je želel tudi umreti. Ponosen je bil na svoje ime in često je psoval druge z »nečistimi Jakuti«, akopram se on sam, da govorimo resnico, ni prav nič razlikoval od Jakutov, niti v navadah niti v načinu življenja. Ruski je govoril malo in še tisto slabo, oblačil se v živalske kože, nosil take hlače, kot Jakuti, navadno je jedel pecivo s slabim čajem, o praznikih in izvanrednih slučajih pa je snedel toliko toplega masla, kolikor ga je stalo pred njim na mizi. Jahal je prav dobro vole, a v slučaju bolezni je poklical šamana, ki je z zobmi škripajoč besnel nad njim in plesal okolu njega, hoteč prepoditi in izgnati iz Makarja bolezen, ki se je zasedla vanj.

Delal je mnogo, živel bedno, trpel glad in hlad. Je li mislil kdaj o čem drugem, kakor o pecivu in čaju? Da, mislil je.

Kadar je bil Makar pijan, je plakal. »Kakšno je naše življenje!« — govoril je — »Gospod Bog!« Razun tega je navadno rekel, da bi želel vse pustiti in iti »na goro«. Tam bi ne oral, ne sejal, prav nič bi ne sekal in ne vozil drv, žita bi ne žrjal. Samo molil bi in skrbel za duso.

Kaka je ta gora, kje je — ni vedel, samo to je vedel, da je res ta gora na svetu, in pa, da je nekje daleč — tako daleč, da ga celo gospod izpravnik nikdar več ne dobi. — Umevno je, da mu ne bo treba davkov plačevati.

Trezen je opuščal take misli, mogoče, ker je spoznal nemožnost, da bi kdaj našel to čudovito goro; no kadar je bil zopet pijan, poprijel se je tembolj onih svojih mislij. Menil je sicer, da je mogoče, da zgreši pravo goro in zaide na drugo. »Tedaj pa poginem«, — rekel je naposled, pa vendar še ni izgubil poguma; da ni izvršil svojih namer, bilo je pač to krivo, ker so mu priseljeni Tatarji prodajali vedno slabo žganje, v katero so namakali tobaka, da je bilo močnejše in bolj opojno; Makar je kmalu oslabil in obolel.

Bilo je na sveti večer in Makar je bil prepričan o tem, da bo jutri velik praznik. Zato se mu je obudila želja, napiti se, a kaj naj bi zapil: kruha ni, Makar se je že povsodi zadolžil pri mestnih kupcih, kakor pri Tatarjih. Jutri pa je velik praznik, delati tudi ne bo smel — — — kaj bo vendar počel, če se ne napije? Ta misel ga je delala nesrečnega. Kako je njegovo življenje?

Še celo na ta veliki zimski praznik ne more izpiti niti jedne steklenke žganja!

drugače, nego da je bila razprava živahna in razburjena. Ogorčenje med slovenskimi in hrvatskimi poslanci je malone splošno. Predložila sta se dva predloga. Poslanec Barwinski je predlagal, da se od vlade zahteva jamstva, dočim je predlagal dr. Krek, da naj slovanska krščansko-narodna zveza izstopi iz večine. Razprava je trajala tri ure in se je slednjič vsprejel predlog dra. Gregorca, da se sklepanje odloži na prihodnji dan. Včeraj se je res nadaljevalo posvetovanje. Kako opravičeno je ogorčenje hrvatskih in slovenskih poslancev, je razvidno iz tega, da konstatuje celo praška »Politika«, da so se mej parlamentarnimi počitnicami izvršila imenovanja, kakoršna bi bila umevna, ako bi bila ministra — Schönerer in Wolf!! A kaj so še le rekli naši poslanci včeraj, ko so izvedeli o nečutenem dogodku na okrožnem sodišču v Gorici, o katerem govorimo na drugem mestu. Vpričo takih dogodkov mora zgubiti ravnotežje tudi najtreznejši in najhladnejši človek.

Glede dogodka pri goriškem sodišču piše »Edinost«:

»Mi smo izvedeli o stvari že včeraj popoldne, ali molčali smo, ker se nam je kaj takega zdelo neverjetno. Sedaj pa, ko vidimo, da je vendarle resnica, moramo pa že izjaviti slovesno, da je ta najnovejši dogodek — soseben z ozirom na čas, v katerem se je primeril — tako drastična ilustracija razmer, da od danes naprej ne sme biti niti jednega hrvatskega ali slovenskega poslanca, ki ne bi klical: ven iz večine, ako nam ista ne preskrbi satisfakcije nemudoma!

Trst-Gorica-Pulj.

S Primorskega, 26. sept.

Nikakor bi ne bilo v čast slovanski delavnosti na socijalno-političnem in gospodarskem polju, ako bi se malomarno prezrli važni nasveti, katerih izvršitev zahteva samo nekaj resne volje in jeklenega značaja.

Tako bi tudi želeli, da se te sledeče vrstice ne prezró po merodajnih slovanskih činiteljih v prvi vrsti Primorja in uvažuje njihovo praktično vrednost za naše primorske težnje.

Nedavno smo govorili o zjedinenju vsega Primorja v smislu slovanskega napredka, katero zjedinenje naj bi imelo za svoje središče Trst. V administrativnem pogledu se ta združitev ne bode dala tako hitro izvesti, pač pa se zamore izvesti v gospodarskem. V tem pogledu nam primorskim Slovanom kar nič niso vezane roke, marveč to je material, katerega zamoremo brez ovire obdelati v svoje svrhe.

Ako premotrimo sedanjí razkosani gospodarski položaj naše Primorske, se nas mora lotiti nevolja, ker moramo priznati, da smo na vsej tej raztrošenosti krivi tudi sami in da smo v tem pogledu tujcu v zasmeh.

Prišla mu je srečna misel v glavo. Vstal je; zavil se v strgan kožuh. Njegova krepka, žilava, nenavadno močna in tudi nenavadno grda so-proga je dobro poznala vse njegove nedolžne misli in tudi zdaj uganila njegovo namero:

»Kam? Ali greš zopet sam žganje pit?«

»Molči! Jedno steklenico ga kupim. Jutri ga spijska skupaj!«

In lopnil jo je po plečih tako močno, da se je opotekla, in ji lokavo namežiknil. Tako je žensko srce! Dobro je sicer vedel, da jo Makar ukani, a ni se mogla ustaviti ljubkanju svojega moža.

Šel je iz koč v hlev in privedel starega lisca za grivo k sanem in jel vprezati. Kmalu je lisec popeljal svojega gospodarja z dvora, ustavil se pred vrati, obrnil glavo in prašaje pogledal na svojega zamišljenega gospoda, Makarja. Tedaj je ta potegnil z levo vajeti in naravnal konja proti koncu vasi.

Koncem vasi je stala mala koč. Iz nje se je valil kakor iz drugih koč dim visoko pod nebo in zakrival s svojimi belimi oblaki hladne zvezde in svetli mesec. Ogenj je veselo plapolal v koč in vabljivo odseval skozi motno zamrzlo okence. Na dvoru je bilo tiho mirno.

Tu sta živela dva tujca. Kako, da sta semkaj prišla ali kaka nezgoda ju je zavela v te neizmerne lesne pustinja, je bilo Makarju neznano;

Vsa Primorska je eminentno slovanska pokrajina, ki oddaja živelj mestnim centralam, Trstu, Gorici in Pulju, a katere centrale s svojo protislovansko politiko vračajo zlo za dobro. Vsa ta središča bi zelo čutila, ako bi odtegnilo slovansko prebivalstvo Primorja tem središčem svojo gmotno pomoč.

Tako v Trstu, Gorici kakor i v Pulju pa je skrajno zaničevan Slovan tako v političnem kakor v gospodarskem pogledu. V vseh treh središčih Primorske je potisnen v kot in zatrt slovanski trgovec, da se ganiti ne more ob neznosni konkurenci žido-italijana in žido-nemca, katera vzdržuje proti svojemu rodnemu bratu kupec-Slovan.

To mora biti končno vendar drugače! To potrebo uvideva celo slovanski kupec z dežele, a ne more storiti ničesar, ker se mu, prišlemu v mesto, izgubi popolnoma sled za slovanskimi trgovci.

Misel je toraj umestna, ali bi ne bilo, kakor je skrajni čas, tako in mogoče, da se zasnuje velika slovanska trgovinska zveza Primorske s tržišči v Trstu, Gorici in Pulju? Ta »zveza« naj bi imela svoja velika tržišča, oziroma zaloge na debelo kakor i prodaje na drobno v označenih mestih. A ta tržišča ne bi se smela skrivati v kak skromen kot, marveč morala bi sijati na javnem mestu in tako sijajno, da jih vidi vsakdo na prvi pogled. Iz teh zveznih tržišč bi se dajalo vedno dobro in kar najceneje blago manjšim prodajalnicam po deželi in bi bila sploh vsaki tuji konkurenci kos. V Gorici je v tem pogledu že nekaj storjenega, a v Trstu in Pulju je stvar zanemarjena še popolnoma. V Trstu kakor v Pulju je bogatih slovanskih trgovcev obilo, kateri pa iz ozirov javnosti nočejo nastopati odločno proti Judom, Nemcem in Lahonom. »Zveza« pa bi se za te prav nič ne smela brigati in v tej zvezi bi bili lahko zastopani vsi odlični slovanski podjetniki.

Le na tak način bi se prišlo v okom nezasičanemu dejstvu, da v Trstu Slovenec niti skoro ne more kupiti pole papirja in ni jedne rute v svojem maternem jeziku, kajti v prodajalnicah, ki so na glasu slovenske, italijanči se brez razločka! »Zveza« pa bi bila zatočišče ne samo v mestih bivajočih Slovanov, marveč tudi kupcev z dežele, ki se poizgube sedaj po nam sovražnih trgovinah, noseči denar svoj onim, ki ga nemalokrat rabijo kot kruto sredstvo zoper našo milo narodnost.

Tako kakor v obrtnem, tako se mora združiti slovansko Primorje tudi v narodno-gospodarskem pogledu. Kmetijske zadruga in jedna splošna »primorska zavarovalnica za govejo živino« s krepkim fondom, to bi bilo prvo, kar bi se moralo zasnovati brez odloga.

Nadejamo se, da te naše besede ne ostanejo glas vpijočega v puščavi. Ako zamorejo tujci, zakaj pa bi ne mi! Moči nam ne manjka, denarja

zato se ni nikdar brigal; rad ju je imel, ker ga nista odirala kot drugi, plačala sta mu vsekdar hitro in pošteno, kadar jima je kaj delal.

Stopivši v koč je šel Makar takoj h peči in iztegnil roke nad ogenj, da bi si jih ogrel.

Uh! je dejal, naznanjujoč s tem, da ga mrazi.

Tujca sta bila doma. Na mizi je gorela sveča, dasi nista ničesar delala. Jeden je ležal na postelji, pušil iz pipe in zamišljeno zrl za dimnimi kolobarčki, ki so se dvigali, prelestno plavali po vzduhu, se pomešavali in izginjali. Drugi je sedel nasproti ognjišču in istotako zamišljeno zrl, kako so begali plamenčki po zagorelem polenu.

»Zdravstvujta!« del je Makar, da bi prekinil ta mučni molk.

Seveda on ni vedel, kako gorje je težilo srca teh ljudi, kaki spomini so jima vstajali na ta večer in kake slike so se jima prikazavale v fantastičnih prelivih ognja in dima. Naposled je imel pa tudi sam dovolj skrbi.

Mladi človek sedeč pri ognjišču je dvignil glavo, ozrl se z motnim pogledom na Makarja, kakor da ga ne pozna. Potem je stresel glavo in hitro vstal s stola.

»A, zdravstvuj, zdravstvuj Makar! To je lepo, to je prijazno. Pa izpiješ malo čaja z nama!«

Makarju je ugajala ta ponudba.

»Čaja?« povpraša. »Dobro, dobro! Izvrstno, brat!«

(Dalje sledi.)

tudi ne, toraj samo resne volje in stvar je organizovana. Na noge toraj! Geslo je: »Trst-Gorica-Pulj. slovanska gospodarska zveza Primorske!«

Politični pregled.

V Ljubljani, 29. septembra.

Poslanska zbornica ima danes svojo drugo sejo, ako so namreč resnična poročila dunajskih listov, kajti pismeno povabilo zborničnega predsednika ni bilo objavljeno. Na dnevnem redu današnje seje so pred vsem volitve zapisnikarjev, rediteljev in raznih stalnih odsekov. Vlada predloži zbornici v današnji seji znanih jednoindvajset zakonov z več sto paragrafi, o katerih želi, da pridejo pred vsemi drugimi zakonskimi osnovami in nujnimi predlogi v razpravo in se po prvem branju takoj izroče posebnemu odseku. — Nadalje predloži vlada morda tudi že državni proračun za tekoče leto ter razne druge zakonske osnove, mej temi posebno ono glede novega sladkornega davka. Poleg vlade vložili bodo pa tudi razni poslanci nekaj nujnih in navadnih predlogov, večinoma take, ki so jih brez uspeha vložili v zadnjih dveh zasedanjih. Vender pa skoro vsi poslanci dosedaj še molče o svojih predlogih in interpelacijah, le socijalni demokratje in Schönererijanci že sedaj bobnajo v svet o svojih predlogih proti paragrafu 14, proti jezikovnim naredbam ter proti obsednemu stanju v Galiciji. Pri tem nam je omeniti, da bo proti obsednemu stanju v Galiciji »rogovilil« tudi poljski klub. Seveda bo njegovo rogovljenje povse drugačno, kakor ono prenapetih antisemitskih »rogoviležev«. Na predlog načelnika Javorskega, ki je bil po večurni, zelo živahni debati vsprejet z 28 proti 9 glasovom, bo sicer v obliki interpelacije klub izrekel svoje obžalovanje nad usmrčenjem dvanajstih kmetov ter nad proglašenjem obsednega stanja, vender pa se bo zgodilo vse to tako rahlim načinom, da bo vlada dobila vtis, naj le vladajo take razmere, dokler se njej zdi primerno. Takih interpelacij se vlada pač ne bode zbala. — Volitev članov v kvotno deputacijo vrši se po poročilu listov v jutrišnji seji.

Občinske volitve v Gradcu. Predvčeranjim vršile so se občinske volitve za drugi razred graškega mestnega zastopa. Izvršile so se tako, kakor je bilo pričakovati, prodrli so vsi kandidati nemško-nacionalnega volilnega odbora. Natančni rezultat volitev je naslednji: Od 3978 volilnih upravičencev vdeležilo se je volitve 2223 volilcev, toraj je bila vdeležba pri volitvi precej bolj živahna, kakor pa v tretjem razredu. Izvoljenih je vseh šestnajst kandidatov združenih nemško-nacionalnih in liberalnih strank, ki so dobili povprečno 1800 glasov. Kandidatje avstrijsko patrijotiske meščanske zveze ostali so v manjšini s povprečno 400 glasovi. Umevno je, da je tudi to izvolitev burno pozdravljal nemško-nacionalni in socijalno-demokratski Gradec z duhamornim hajlanjem in prepevanjem Bismarkovih pesmij. Akoravno pa je bila vdeležba v tem razredu precej številnejša nego v tretjem, je bila vendar zelo minimalna v primeri z nad vse meje intenzivno agitacijo, ki so jo vprizarjali skozi celi teden voditelji germanskih neodrešencev. Volitev za prvi razred vrši se prihodnjo sredo, 5. oktobra.

Literat Zola in Dreyfusova afera. Neki pariški list je pred par dnevi poročal, da se vrne v zadnjem času dvakrat obsojeni literat Zola pričetkom prihodnjega meseca v Pariz in nadaljuje svoje delo v korist »nedolžnemu« Dreyfusu in svojemu že davno izpraznjenemu žepu. Ker pa se je v Dreyfusovi aferi pojavil nakrat »zelo povoljen« preobrat, premislil se je tudi Zola ter odložil svoje potovanje na čas, ko bo rešena cela zadeva. — Najbrže je že sedaj prejel nekaj »predujema«. — Že več tednov prebiva Zola v Švici in sicer je bival dalje časa v Schaffhausenu, sedaj pa je osrečil s svojim posetom mesto Luzern. Seveda je v neprestani pismeni zvezi s svojimi prijatelji v Parizu, ki ga poučujejo o vseh novejših dogodkih. Tudi z Brissonom si neki marljivo dopisujeta in mogoče, da mu je ta celo odkril najnovejše sitnosti in skrbi, ki jih provzroča zbornična desnica. Ta je namreč na nekem shodu po svojih zastopnikih izjavila, da je izrazila Brissonu zaupanje v prejšnjem stanju Dreyfusove zadeve in toraj treba, da se zbornica takoj izrazi o novem nasprotnem koraku Brissonovega kabineta.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 29. septembra.

(Sklep slovanske krščanske narodne zveze.)

Mej telefoničnimi poročili obširneje objavljamo sklep naše zveze o političnem položaju. Katol. narodni poslanci smejo biti z njim zadovoljni. Niso sicer prodrli s svojim predlogom, naj zveza izstopi iz vladne večine, vendar si je tudi po vsprejetem predlogu dr. Laginje zveza vstvarila nekako neodvisno stališče, po katerem so težili naši poslanci. Energičnemu nastopu naših poslancev se je tudi zahvaliti, da so se hitro in ugodno rešili ugovori primorskih posojilnic, katerim se ni dovolilo vsprejemati hranilnih vlog od neudov, kar pomeni toliko, da morajo posojilnice prenehati z delovanjem. Tudi glede nagodbenih predlogov so si pridržali katol. narodni poslanci popolno svobodo. Prepričani smo pa, da bi bili vspehi energičnega nastopa še veliko zdatnejši.

(Z Dunaja) se nam poroča: Glede nastopa načelnika slovanske krščansko-narodne zveze, gosp. Povše-ta, v izvrševalnem odboru desnice je pojasniti, da poročilo »Politike« ni točno. Poslanec Povše je namreč z ozirom na »Vaterlandovo« prvo poročilo o sklepu vodstva katoliško-narodne stranke, ki se je glasilo, da so vodstvo stranke in katoliško-narodni poslanci soglasno sklenili, da slovenski poslanci izstopijo iz vladne večine, v izvrševalnem odboru izjavil, da se sklep vodstva katoliško-narodne stranke drugače glasi, nego ga navaja »Vaterland«, da je namreč vodstvo stranke izreklo svoje mnenje, da političen položaj nujno zahteva izstop slovenskih poslancev iz vladne večine. Ako se pa ta političen položaj, o katerem bo razgovor v slovanski krščansko-narodni zvezi, po pogajanjih z desničskimi klubi in vlado za Slovence ugodno spremeni, tedaj se tudi taktika slovenskih poslancev lahko spremeni. Sklep torej ni bil kak »fait accompli«, kakor je to označil »Vaterland«, marveč le izraženo navodilo, ki pa odpade, ako se političen položaj za Slovence ugodno spremeni. To je vodja Povše tem ložje storil, ker se je pri dotični seji od vseh strani povdarjalo, da mi nečemo fakijske opozicije, marveč hočemo s tem energičnim korakom vlado prisiliti, da Slovincem dane obljube vendar že jedenkrat izpolni.

(Iz deželnega šolskega sveta.) V zadnji seji dne 15. t. m. so bile imenovane definitivni učiteljicami začasne učiteljice Elizabeta Klemenčič v Dobrničah, Ema Žerjav na Breznici, Karolina Klemenčič v Škocijanu, Pavla Brezovšek v Trebelnem in Magdalena Pezdirec v Črnomlju; definitivni nadučitelji učitelji Frane Luznar na Primskem, Fr. Rojina v Šmartnu pod Šmarno goro in Fr. Rasputnik v Vodicah. Nadučitelj Fr. Punčah v Slavini je premeščen v Tomišelj, učiteljica Ana Praprotnik z Iga na Primskovo, učiteljica Kristina Schuller iz Boh. Bistrice v Šmartin pod Šmarno goro, učiteljica Ivana Hromec iz Šenčurja v D. M. v Polju, učiteljica Ana Zarnik iz Srednje vasi v Škocijan, učitelj Jakob Slapar iz Zaloga v Radeče, učitelj Josip Rakovšek iz Koborida k sv. Duhu v Krškem okraju, učiteljica Ida Mally iz Predoslja v Šenčur in učiteljica Ivana Piller iz Postojine na Ig.

(Slovenskemu učiteljstvu!) Prejeli smo nastopni poziv, s prošnjo, da ga objavimo, kar radi storimo ter ga z ozirom na blag namen tudi ne učit. priporočamo: Vsi narodi širne in mogočne Avstrije žalujejo z ljubljanim vladarjem ob nenadomestni izgubi, ki je tako nenadoma zadela Nj. Veličanstvo presvetlega cesarja, monarhijo — nas vse. — In to so žalje, ki se je tako mogočno — rekel bi veličastno — pojavilo, je našemu očetu — vladarju gotovo blažilni balzam, ki mu olajšuje te težke trenutke njegovega življenja. — Patrijotizem, ki se ravno ob tem groznem udarcu tako lepo kaže v vseh slojih avstrijskih narodov, prošnja gotovo tudi nas slovensko in istersko-hrvatsko učiteljstvo. S svojim cesarjem tudi mi čutimo. Spomin na »rožo bavarsko«, na njo, ki je imela tako čuteče srce za vsako človeško bōl, bode nam neizbrisen. A to nam ni dovolj! Tudi dejanjsko hočemo pokazati svoja patrijotična čutila. S skromnimi svojimi močmi hočemo postaviti svoji cesarici dostojen spomenik, da ovekovečimo njo, ki je vredna ovekovečenja. — V smislu blagih načel, ki so vedno vodila Nj. Veličanstvo pokojno cesarico Elizabeto, je sklenil

podpisani direktorij, trdno uverjen, da ž njim soglaša vse v »Zavezi« združeno slovensko in istersko-hrvatsko učiteljstvo, da se ustanovi potom prostovoljnih prispevkov tri »Cesarice Elizabete ustanove« po 50 gld., in sicer ena za Kranjsko, ena za Štajersko in ena za Primorje. Te ustanove naj so namenjene učiteljskim sirotam in v pomanjkanju teh pa učiteljskim otrokom, ki se šolajo na srednjih in visokih šolah, in se bodo podeljevale vsako leto v 10. dan sept. V slabih naših grotnih razmerah sicer ni pričakovati, da bi se potrebna glavica nabrala že letos; a to tudi ni, da bi moralo biti; nabiranje traja lahko delj časa. Uverjeni pa smo, da bo spomenik, ki ga bomo s tem postavili pokojni cesarici Elizabeti, dostojen znak našega patrijotizma, zgrajen po načelih nje, ki je bila velika zaščitnica ubogim sirotam, zgrajen »z družinimi močmi«. Vas pa, častiti stanovski tovariši in tovarišice, prosimo, da blagovolite odzvati se našemu pozivu polnoštevilno vsak po svoji moči, ter položiti svoje darove na oltar patrijotizma in milosrčnosti. — Direktorij »Zaveze slovenskih učiteljskih društev« v Št. Juriju pri Kranju, dne 18. septembra mes. 1898. — Drag. Česnik, tajnik. — L. Jelenc, predsednik. — Opomba: Prispevki naj se blagovolijo za zdaj vpošiljati blagajniku »Zaveze«.

(Iz Brda) 28. sept. Zopet Vam moram poročati o nesreči. Danes zjutraj malo pred drugo uro začelo je goreti v Vrbi v leseni hiši št. 17; vnelo se je, kakor se sodi, od kotla v veži. Ker je bilo po noči, zapazili so ogenj še le, ko ni bilo mogoče nič več rešiti. Unela se je še druga zraven stoječa lesena hiša in obe pogoreli ste prav do tal. Rešiti se ni dalo prav nič, ne obleka, ne orodje, rešili so se le ljudje s tem, kar so imeli ravno na sebi. Le sreča, da je bila noč mirna in brez vetra in je tudi malo dež rosil, sicer bi bila nesreča gotovo še večja, ker je še nekaj lesenih hiš in več gospodarskih poslopij prav blizu. Ravno te hiše ostale so leta 1893. ko je strašen požar upepelil vsa druga poslopja. Nesreča je za prizadete zelo občutljiva, ker jim je popolno vse zgorelo.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 29. septembra. Danes je prišlo v slovanski krščansko-narodni zvezi do sklepa glede sodbe o političnem položaju. — Prvi je prišel na glasovanje predlog posl. dr. Kreka, ki je zahteval, naj zveza izstopi iz večine. Zanj so glasovali vsi katol. narodni poslanci ter poslanca Biankini in Trumbić. Predlog je bil torej odklonjen. Vsprejet pa je bil predlog dr. Laginje, ki pa pomenja tudi velik uspeh postopanja katoliško-narodnih poslancev. Ta predlog namreč povdarja, da slovanska krščansko-narodna zveza stoji neodvisna nasproti vladi ter bo vravnala svoje postopanje izključno po dejanjih vlade in da zveza ostane v večini v toliko, v kolikor se večina ne identifikuje z vlado. Za ta predlog so glasovali seveda tudi katoliško-narodni poslanci, ki so pa pred glasovanjem oddali izjavo, da si pridržé popolno svobodo glede nagodbenih predlogov, čemur je zveza tudi pritrdila. Tudi v tem oziru sklep zveze opravičuje ravnanje katoliško-narodnih poslancev, ker pravi objavljeni komuniké, da so opravičeni razni glasovi nezadovoljstva, ki so se pojavljali od raznih poslancev in strank.

Dunaj, 29. septembra. V današnji seji slovansko krščansko-narodne zveze so razni govorniki objavljali razne dogodke in čine od strani vlade, ki dokazujejo, da se politične razmere Slovencev, Hrvatov in Rusinov niso ne le zboljšale, marveč zdatno poslabšale. To dejstvo je tem večjega obžalovanja vredno, ker se je šlo za take stvari, pri katerih je bilo treba vladi izvajati le zakone. Zatorej bi bilo vladi lahko v tem pogledu vstreči zahtevam omenjenih narodov. Zveza mora torej konstatovati, da je nevolja, ki se je pojavljala po raznih shodih, od strani vodstev strank in političnih društev, popolnoma opravičena. — Zveza je prepričana, da parlamentarna večina državne zbornice nikakor ne more odobravati takih razmer. Zveza izjavlja, da bo svoje postopanje urav-

navala izključno le po dejanjih vlade; nadalje izjavlja, da nima povoda, svojega razmerja nasproti parlamentarni večini spreminjati, dokler ostanejo v veljavi načela, izražena v adresnem načrtu večine. Dosledno izvajajoč svoje sklepe je zveza ukrenila potrebne korake v ta namen, da se zboljšajo politične razmere od nje zastopanih narodnostij.

Dunaj, 29. septembra. (Poslanska zbornica.) Predsednik po otvoritvi seje opominja poslance, naj pripomorejo k rednemu delu, Vladne predloge: nagodbeni zakoni, carinska pogodba in druge. — Posl. Schwegel, Stürgkh, Grabmayer in tovariši vložijo nujni predlog, v katerem zahtevajo, naj vlada pojasni dogovore z ogersko vlado glede nagodbe, in naj se takoj vrši prvo branje nagodbenih predlog. — Finančni minister predloži proračun za l. 1898. Poslanci vložijo več nujnih predlogov, nanašajočih se na § 14. in nagodbo. Funke, Gross, Pergelt zahtevajo pojasnil o pogajanjih naše vlade z ogersko vlado glede izvanparlamentarne rešitve nagodbenega vprašanja. — Poslanci Lueger, Gessmann, Liechtenstein označijo nagodbo kot absolutno nevsprejemljivo. — Bareuther, Hochenburger, Sylvester in drugovi zahtevajo odpravo jezikovnih naredb. — Na to so vložili poslanci veliko število znanih predlogov, mej temi so tudi ministerske obtožnice, afera »Reichswehr«, Schücker glede vravnave plač državnih slug ter mnogo predlogov glede državnih podpor.

Dunaj, 29. septembra. Predsednik dr. Fuchs je kot prvo točko dnevnega reda prihodnje seje postavil vladne predloge o nagodbi. Razni govorniki so se oglasili. Dipauli je pritrdil predsedniku, jednako Daszynsky, ker tudi socijalni demokrati želé, da se o teh predlogih razpravlja parlamentarnim potom. Wolf je strastno napadal vlado in Cehter se izrekel proti predlogu predsednikovemu, jednako poslanec Steinwender in Gross, za so konečno govorili Javorski, Engel in Lueger, ki je dejal: »Za-me in mojo stranko so nagodbeni predlogi nekaj strašnega in jedina pot, da jih odklonimo, je, da jih v zbornici razpravljamo. Kedor je proti temu, izdaja koristi ljudstva in je sokrivec Badenijev.« Wolf surovo moti Luegerja. Krščanski socijalisti pitajo Wolfa s psovkami: Ušivec, izdajavec. Konečno obvelja predlog predsednikov, na kar se seja sklene. Za prvo branje vladnih predlogov o nagodbi se torej ni bati obstrukcije.

Dunaj, 29. septembra. Posredovanju načelnika »Zveze kranjskih posojilnic« dr. Šusteršiča in katol. narodnih poslancev se je posrečilo dognati, da je izmed sedem rekurzov zaradi primorskih posojilnic ugodno rešenih 6, in zadnji le za to še ni rešen, ker še ni ministerstvu doposan cel akt. — Stvar je šla zelo hitro, ker rekurzi so se od namestništva telefonično zahtevali in so bili danes že rešeni pri ministerstvu.

Dunaj, 29. sept. Poslanec Šuklje je danes v seji zveze skrajno žaljivo nastopal in osebno žalil nekatere poslance. Ogorčenost proti njemu je bila toliko, da je moral zapustiti sejo.

Dunaj, 29. sept. »Narodovo« poročilo, da se je dr. Šusteršič vdeležil seje poslancev slovanske krščansko-narodne zveze, je neresnično. Res pa je dr. Šusteršič stopil v dogovor z raznimi vplivnimi osebami, tudi se je razgovarjal z grofom Thun-om.

Dunaj, 29. sept. Danes opoldne se je razširjala po zbornici novica, da je minister Bärnreither odstopil; ta vest pa ni resnična, ker se je Bärnreither še popoldne vdeležil ministerskega posveta.

Dunaj, 29. septembra. Kot zapisnikarja je slovansko krščanska-narodna zveza določila poslanca Pogačnika in dr. Stojana.

Dunaj, 29. septembra. Vlada je danes predložila nagodbene predloge, ki so jednaki onim, katere je predložila v zadnjem zasedanju.

Kodanj, 29. septembra. Danska kraljica je umrla danes zjutraj ob 5. uri 30 minut.

Dunaj, 29. sept. Nemška ljudska stranka se je izjavila za nadaljno obstrukcijo, nemška liberalna stranka ni o tem ničesar sklenila, vendar se večina tudi nagiblje k obstrukciji, v tem slučaju bo izstopilo iz stranke več članov. — Antisemiti niso za obstrukcijo.

Dunaj, 29. septembra. Načelniku slovanske krščansko-narodne zveze je doposlal ministerski predsednik pismo, v katerem mu naznanja cesarjevo zahvalo za sožalje kluba povodom smrti cesarice Elizabete.

Dunaj, 29. septembra. Uradna „Wiener Zeitg.“ objavlja potrjen zakon glede uravnave plač profesorjev na vseučilišjih in tem enakih visokih šolah ter učiteljskih.

Budimpešta, 29. sept. „Pesti Naplo“ poroča, da se je nameraval na ladiji napad na rumunskega kralja, o katerem pa je pravočasno zvedela ogerska policija in ga preprečila.

Pariz, 29. septembra. Glavni prokurator pri kasacijskem dvoru Manau se peča s zopetnim proučevanjem na Dreyfusa se nanašajočih aktov. Zagotavlja se, da svojih predlogov ne bo stavil pred koncem tega tedna.

Madrid, 29. septembra. Finančni minister Puigcerver se odločno protivi nasvetu ministerskega predsednika, naj Španija najame večje posojilo. — Generalu Blanco je poslala vlada večjo svoto denarja, da z njim izplača prostovoljcem zaostalo plačo in jih potem takoj odslovi.

London, 29. septembra. Še le sedaj so se zedinile velesile Anglija, Rusija, Francija in Italija glede posamnih točk ultimata ter ga izročile sultanu.

Umrli so:

27. septembra. Franc Kosirnik, kurilev sin, 4 mesece, Tržaška cesta 28, phlegmone.

V hiralnici:

27. septembra. Terezija Hamperl, uradnega sluge vdova, 97 let, ostarelost.

V bolnišnici:

27. septembra. Jera Stiene, perica, 48 let, lupus — tubercul. pulm.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m.

čas	Čas opa-zovanja	Stanje barometra v mm.	Tempera-tura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Pada-vina v 24. urah
28	9 zvečer	730.1	14.5	brevz.	oblačno	
29	7 zjutraj	730.8	13.8	sl. svzh.	dež	47.4
	2. popol.	732.1	13.8	sl. vzsvzh.	"	

Srednja večerajšnja temperatura 14,3°, za 1,2° nad normalno.

Kot kuharica

669 3-2

želim stopiti v službo v kako župnišče.

Ana Šweiger

v Ljubljani, Rimska cesta št. 2, III. nadstropje.

Dobro izurjen

organist

(cecilijanec), tudi mežnar, z dobrimi spričevali išče službe. Zmožen je tudi uradovati v kaki pisarni. — Naslov pové iz prijaznosti upravnistvo »Slovenca«.

670 2-2

Stanarinske knjižice

za stranke

z uradno potrjenimi določbami hišnega reda v slovenskem in nemškem jeziku, z razpredelbo za vplačevanje stanarine, vodovodne in mestne doklade, dobé se komad po 15 kr., 10 komadov vkup 1 gld. v Katol. Tiskarni v Ljubljani.

Augustin Ludvik

uradnik južne železnice

Franja Ludvik rojena Špilar
poročena.

Dunaj,

Št. Peter na Krasu,

dné 28. septembra 1898.

680 1

Ivan Kordik

Ljubljana, Prešernove ulice št. 10-14,

zaloga drobnine

na debelo in drobno,

priporoča svojo veliko zalogo

gumijastih čevljev

najboljših tovarn. 682 5-1

Zunanja naročila se takoj izpolnijo.

Prodajalcem velik rabat.

Kinematograf - Lumière

v steklenem salonu kazine

673 2 (vhod skozi vrt).

Danes in naslednje dni ob 5., 6., 7. in 8. zv.

izredne predstave.

Nov vsposed.

1. Kavalkada rimskih in abesinskih bojevnikov. — 2. Mačji zajutrek. — 3. Prihod gondole v Benetke. — 4. Panorama z Amberieu (snežno vreme), opazovano z železničnega vlaka. — 5. Dragonei Steeple Chaise. — 6. Dirka v vrečah (Rim). — 7. Dvoboj s puškami. — 8. Ruski ples (na splošno zahtevanje). — 9. Italijanski karabinjerji. — 10. Glumač. — 11. Kopališče zamorcev v Kamerunu. — 12. Bitka s sneženimi kepami (na splošno zahtevanje).

Vstopnina 20 kr. Otroci in vojaki 10 kr.

Teodor Slabanja,

srebrar v Gorici, ulica Morelli 12,

priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojnikom svojo delavnico za izdelovanje

cerkvene posode in orodja.

Staro blago popravi, pozlati in posrebr v ognju po najnižji ceni.

Da si morejo tudi bolj revne cerkve naročiti cerkvenega kovinskega blaga, olajšuje jim to s tem, da jim je pripravljen napravljati blago, katero se izplačuje na obroke. Prečast. p. n. naročevalec si obroke sam lahko določi. 386 52-18

Pošilja vsako blago poštnine prosto.

Ravnokar je izšla knjiga:

Elizabeta,

cesarica avstrijska, umorjena v Genevi.

Knjiga ima 4 podobe; krasno podobo cesarice, dalje napad in umor, pogreb in morilno orožje.

Krasna knjižica je mladini in odraslim v trajen spomin blage cesarice.

Stane 12 kr., po pošti 14 kr.

100 knjižic 10 gld. franko doposlano. —

Gospodom trgovcem primeren rabat.

Naroča se pri

Ivanu Bonaču
v Ljubljani.

684 3-1

V Polhovem Gradcu v Srednji vasi hiš. št. 2 je v lepem kraju

arondirano posestvo

čez 41 oralov, med temi 28 oralov gozda, v precej dobrem stanu, iz proste roke na prodaj.

Kdor želi to kupiti, naj se pri gospodarju oglasi; če se pa noben kupec ne oglasi, bo na drobno razprodano. 672 3-2

IVAN KREGAR

izdelovatelj cerkvenega orodja in posode

v Ljubljani, Poljanska cesta 8, poleg Alojzijevega

priporoča se prečast. duhovščini, cerkvenim predstojništvom in dobrotnikom v najnatančnejše izdelovanje

monštranc, ciborijev, ke-lihov, tabernakljev, svečnikov, lestencev, križev itd. 764 47

iz najboljših kovine po poljubnem slogu in po nizki ceni.

Dunajska borza.

Dne 29. septembra.

Skupni državni dolg v notah	100 gld. 75 kr.
Skupni državni dolg v srebru	100 » 65 »
Avstrijska zlata renta 4%	120 » 85 »
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 » — »
Ogerska zlata renta 4%	119 » 70 »
Ogerska krona renta 4%, 200	98 » — »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	904 » — »
Kreditne delnice, 160 gld.	352 » 40 »
London vista	120 » 15 »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 » 85 »
20 mark	11 » 77 »
20 frankov (napoleonor)	9 » 53 1/2 »
Italijanski bankovci	44 » 15 »
C. kr. cekini	5 » 68 »

Dne 28. septembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	164 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	158 » 75 »
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	195 » — »
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 » — »
Tisne srečke 4%, 100 gld.	139 » 25 »
Dunavske vravnave srečke 5%	131 » — »
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	109 » 50 »
Posojilo goriškega mesta	112 » — »
4% kranjsko deželno posojilo	98 » 50 »
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 » 20 »
Prioritetne obveznice državne železnice	— » — »
» južne železnice 3%	179 » 25 »
» južne železnice 5%	126 » 90 »
» dolenskih železnice 4%	99 » 50 »

Kreditne srečke, 100 gld.	199 gld. 30 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	165 » — »
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 » 25 »
Rudolfove srečke, 10 gld.	26 » — »
Salmove srečke, 40 gld.	82 » — »
St. Genois srečke, 40 gld.	80 » 20 »
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 » — »
Ljubljanske srečke	22 » 50 »
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	155 » — »
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3375 » — »
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	425 » — »
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	73 » 50 »
Splošna avstrijska stavbinska družba	108 » 50 »
Montanska družba avstr. plan.	166 » 85 »
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	168 » 50 »
Papirnih rubljev 100	127 » 12 »

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.